

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinde Sigara Kullanımı ve İlişkili Faktörler

Tobacco Use and Related Factors Among Adnan Menderes University Faculty of Medicine Freshers

Yasemin Tin Arslan¹, Serhat Piriñçi², Pınar Okyay², Füzuzan Kacar Döğer³

¹Pamukkale Üniversitesi, Çal Meslek Yüksekokulu, Denizli, Türkiye

²Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

³Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

Anahtar Kelimeler

Tıp fakültesi, sigara, ilişkili faktörler

Keywords

Faculty of medicine, smoke, related factors

Geliş Tarihi/Received : 20.07.2015

Kabul Tarihi/Accepted : 11.04.2016

doi:10.4274/meandros.2384

Yazışma Adresi/Address for Correspondence:

Dr. Yasemin Tin Arslan,
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çal
Meslek Yüksekokulu, Denizli, Türkiye
E-posta : yasemintin@gmail.com

©Meandros Medical and Dental Journal, Galenos
Yayınevi tarafından yayımlanmıştır.

Öz

Amaç: Sigara dünyada önlenebilir ölüm nedenlerinin başında gelmektedir. Türkiye'de tıp fakültesi öğrencilerinin sigara içme oranı %11,8 ile %44,2 arasında değişmektedir. Bu çalışmanın amacı Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinde, sigara kullanımı ve sigara ile ilişkili faktörlerin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntemler: Araştırma kesitsel bir çalışmadır. Verilerin toplanmasında 22 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Tanımlayıcı veriler yüzde ile gösterilmiştir. Ortanca, minimum ve maksimum değerleri verilmiştir. Analitik değerlendirmede ki-kare testi kullanılmıştır. Tip 1 hata düzeyi $\alpha=0,05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrenci sayısı 188'dir. Öğrencilerin %55,9'u kadındır. Öğrencilerin yaşlarının ortanca değeri 19'dur (minimum: 17, maksimum: 22). Öğrencilerin %24,8'i (n=46) yaşamlarının herhangi bir döneminde sigara kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerin %10,8'i düzenli sigara içtiğini, %7,6'sı ara sıra sigara içtiğini, %6,4'ü sigarayı bıraktığını belirtmiştir. Sigarayı bırakmayı düşünen 16 kişiden %18,7'si bırakma yöntemlerini bilmemektedir. Öğrencilerin %78,3'ü sigara paketlerinin üzerindeki resim ve sloganlardan etkilenmediğini belirtmektedir. Öğrencilerin %46,1'i arkadaş ortamında bulunmanın sigara tüketimini artırdığını belirtmiştir. Bununla birlikte arkadaş çevresi sigarayı bırakmada destek olanlar arasında %75 ile en önemli gruptur.

Sonuç: Tıp fakültesi öğrencilerinde her beş öğrenciden biri halen sigara kullanmaktadır. İleriki sınıflarda bu oranın daha yüksek olması beklenmektedir. İlk sınıflardan itibaren korunma ve bırakma konusunda destek önemlidir. Düzenli sigara kullananların yanında, ara sıra kullanan ve bırakmayı düşünen kitlelere yönelik çalışmalar da yapılmalıdır.

Abstract

Objective: Smoking is the leading preventable cause of death in the world. The prevalence of smoking among medical students in Turkey ranged from 11.8% to 44.2%. The aim of this study was to determine the factors associated with smoking among Adnan Menderes University Faculty of Medicine freshers.

Materials and Methods: This study was a cross sectional study. A 22-item questionnaire was used to collect data. Descriptive data are shown in percent. Median, minimum and maximum values are given. Chi-square test was used in the analytical assessment. Type 1 error level is taken as $\alpha=0.05$.

Results: The number of students participating in the study was 188. 55.9% of the students were female. The median age of the students was 19 years (17-22). 24.8% of students (n=46) reported cigarette use at some points in their lives. 10.8% of students were regular smokers, 7.6% reported smoking occasionally, and 6.4% stated that they had quit smoking. 18.7% of 16 subjects who reported interest in quitting were not aware of the cessation methods. 78.3% of students reported not being affected by the images and slogans on cigarette packages. 46.% of the students stated that being in a circle of smoking friends increased cigarette consumption. Nonetheless, the circle of friends was the most important group with 75% of among whom supporting to quit smoking.

Conclusion: Currently, one out of every five medical students is a smoker. This rate is expected to be higher in upper-class students. Efforts to prevent smoking and promote and support smoking among medical students are of great importance. Further studies including regular and occasional smokers and those who consider quitting are needed.

Giriş

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) tanımlamasına göre sigara en hızlı yayılan ve en uzun süren salgındır (1). Günümüzde dünyada yaklaşık 1.3 milyar insan sigara içmektedir ve bu sayının 2025 yılında 1.7 milyara ulaşacağı tahmin edilmektedir (2). Sigara içicilerinin %84'ünün gelişmekte olan ülkelerde olduğu saptanmıştır (3).

Sigara dünyada önlenabilir ölüm nedenlerinin başında gelmektedir. DSÖ sigara kullanımına bağlı olarak 5 milyon ölüm gerçekleştiğini, bu sayının 2030 yılında iki katına çıkacağını tahmin etmektedir (4,5). Türkiye tütün üreten bir ülke olmasının da etkisiyle tütün kullanım oranı yüksektir. Dünyada en çok tütün kullanan ülkeler içerisinde onuncu sıradadır (6). Bu nedenle, ülkemizde sigara kullanımı önemli bir halk sağlığı problemidir.

DSÖ 15-24 yaş arası gençlik dönemi olarak tanımlamaktadır (7). Gençlik döneminde bireyin ilerideki yaşamında etkili olabilecek pek çok davranışlar edinilmektedir. Bu davranışlar olumlu ve olumsuz olabilmektedir. Gençler bağımlılık oluşturan sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı açısından riskli gruptur. Aile bireyleri ve arkadaş çevresinin bu dönemde etkili olduğu bilinmektedir. Aile içinde bu tür maddelerin kullanılması gençlerin bu maddelere olan eğilimini arttırmaktadır (8). Amerika Birleşik Devletleri'nde 18-24 yaş arası gençlerde sigara içme alışkanlığının önemli ölçüde arttığı gösterilmiştir (9). Türkiye'de 2008 Küresel Yetişkin Tütün Araştırması verilerine göre 15-24 yaş grubunda her gün tütün mamülleri tüketimi %2,7 olup, erkeklerde %34,9 ve kadınlarda %9,1'dir. Aynı araştırma her gün sigara içenlerin %39,3'ünün 15-17 yaş grubunda sigaraya başlamış olduğunu göstermiştir (10).

Ülkemizde 18 yaş ve üstü gençlerin %33,4'ü sigara kullanmaktadır (11). Araştırmalar Türkiye'de üniversite öğrencileri arasında sigara içme sıklığının %20 ile %48

arasında değişen değerler aldığını göstermiştir. Adnan Menderes, Harran, Kırıkkale, Kocaeli, Mersin, Ondokuz Mayıs, Osmangazi, Yüzüncü Yıl Üniversiteleri'nin 3101 kişi olan birinci sınıf öğrencileri ile yapılan bir çalışmada en az bir defa sigara kullanma oranı %57,8 ve halen kullanma oranı %22,5 olduğu saptanmıştır (12). Marmara Üniversitesi'nde sağlık alanlarında öğrenim gören öğrencilerde yapılan çalışmada %19,4'ü halen sigara içmektedir (13). Bazı yurtdışı çalışmalarda benzer değerler bulunmuştur (14). Avrupa kıtası ülkelerinde bu oran %22, Afrika kıtasında ise %17 ile %32 arasında değişmektedir (15,16). İngiltere'de %15,9 ile %17 arasında değişmektedir (14). Komşu ülkelerden Suriye'de ise %23 olarak saptanmıştır (17).

Türkiye'de tıp fakültesi öğrencilerinin sigara içme oranı %11,8 ile %44,2 arasında ve erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla sigara içtiği belirlenmiştir (18,19). Tıp öğrencilerinin sigara içme durumları ile ilgili en dikkat çekici özellik, sigara içiminin fakültenin ilk yıllarından son yıllara doğru artmasıdır. Birinci sınıfa yeni başlayan öğrencilerin %21,8'inin sigara içtiği, ilk yıllarda sigara içmeyen öğrencilerin %32'sinin altıncı yıl sonunda sigara kullandığı saptanmıştır (20).

Bu çalışmada, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıfta okuyan öğrencilerde sigara kullanımı ve ilişkili faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma, kesitsel bir çalışmadır. 10 Mart ile 25 Mart tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışma için Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 2014/544 protokol numarası ile 26/02/2015 tarih ve 8 numaralı kararla izin alınmıştır. Ayrıca, çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı'ndan yazılı izin ve çalışma öncesinde de her katılımcıya bilgi verilerek, katılımcıların sözlü onayları alınmıştır.

Çalışma, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrencileri evren (n=210) alınarak yapılmıştır. Öğrenciler arasında bir örnekleme yapılmamış, evrenin tümüne ulaşmak hedeflenmiştir.

Öğrencilere çalışma ile ilgili bilgilendirme yapılmış; sonrasında anket uygulaması araştırmacıların gözetimi altında kendi kendilerine doldurmaları ile gerçekleştirilmiştir.

Yirmi soru ve iki bölümden oluşan anket formunda ilk bölümde cinsiyet, yaş, ikamet yeri gibi bilgileri içeren sorular yer alırken, ikinci bölümde sigara kullanıp kullanmadığı (kendi ifadesi esas alınmıştır), şu andaki içme durumu, ilk kez sigara içme yaşı, sigara içme sıklığı, içme nedeni ve hangi ortamların içmeyi tetiklediği, bırakma ve bırakma yöntemleriyle beraber sigara hakkındaki genel düşünceleri sorgulanmıştır.

Çalışmada veriler SPSS 17 paket programı (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) ile değerlendirilmiştir. Elde edilen verilerin önce normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Bu aşamadan sonra, tanımlayıcı istatistiklerde sayı ve yüzde dağılımlar ile gösterilmiş, ayrıca ortanca (en alt-en üst değer) değerleri verilmiştir. Analitik analizlerde ki-kare testi kullanılmıştır. Tip 1 hata düzeyi $\alpha=0,05$ olarak alınmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılmayı kabul edip anketleri tamamlayan öğrenci sayısı 188'dir (%87,8).

Öğrencilerin %44,1'i kadın (n=83), %55,9'u erkektir (n=105). Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarının ortanca değeri 19'dur (minimum: 17, maksimum: 22).

Öğrencilerin %54,6'sı (n=101) yurttan, %27,1'i (n=50) arkadaşları ile birlikte, %9,7'si (n=18) evde tek başına kaldığını, %8,6'sı (n=16) ise ailesi ve diğer yakınları ile kaldığını belirtmiştir. Katılımcı öğrencilerin sigara kullanımı ve ilişkili faktörler Tablo 1'de verilmiştir. Çalışmamızda öğrencilerin %24,5'i (n=46) yaşamlarının herhangi bir döneminde sigara kullandığını %10,8'i (n=20) düzenli içtiğini, %7,6'sı ara sıra içtiğini, %6,4'ü bıraktığını belirtmiştir. Öğrencilerin sigara kullanma durumu Grafik 1'de verilmiştir.

Sigara kullanan öğrencilerden %24,4'üne sigarayı bırakmada destek olan birileri olduğunu belirtmiştir (n=10). Bunlardan altı kişinin desteği arkadaş çevresi iken, iki kişinin desteği ailesi olmuştur.

Sigarayı bırakmayı düşünen 16 kişiden %18,7'si (n=3) sigarayı bırakma yöntemlerini bilmemektedir, %31,2'sine (n=5) sigarayı bırakmada destek olan kişiler

vardır, %18,7'si (n=3) sigarayı bırakma yöntemlerinden birini kullanmıştır ve %75'i (n=12) sigara paketlerinin üzerindeki sloganlardan etkilenmemektedir.

Herhangi bir dönemde erkekler (%34,3), kadınlara göre (%14,5) daha fazla sigara kullandığını (p=0,002) ve halen daha fazla sigara içmekte (sırasıyla erkek %26,6, kadın %7,2) olduğunu belirtmiştir (p=0,002).

Tartışma

Çalışmamızda, her dört öğrenciden biri (%24,5) yaşamının herhangi bir döneminde sigara kullandığını ifade etmiştir. Halen sigara kullanan öğrenci oranı %18,1'dir. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi ikinci sınıf öğrencilerinde yapılan benzer bir çalışmada sigara kullanma oranı %27,3 olarak saptanmıştır (21). Ülkemizde üniversite öğrencilerinde yapılan benzer çalışmalarda sigara kullanma oranları; Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde %17,3 (22), Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerini kapsayan çalışmada %30,7 (23), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin ilk beş dönemine devam eden öğrencilerde yapılan çalışmada %29,1'dir (24). Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci dönem öğrencilerinde yapılan çalışmada sigara içme oranı %23 olarak saptanmıştır (25). Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin herhangi bir dönemde kullanma sıklığının benzer, ama halen düşük olduğu görülmüştür. Bunun temel sebebinin birinci sınıf öğrencileri olmasının bu sonuçta etkili olabileceği düşünülmektedir. Sınıf arttıkça sıklığın arttığı bildirilmektedir (24). Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde yapılan bir çalışmada sigara içme oranı birinci sınıfta %14,7 iken son sınıfta %49,6 olarak saptanmıştır (26). Kocabas ve ark.'nın (19) yaptıkları Türkiye'deki tüm tıp fakültelerinden olasılıklı küme örnekleme yöntemi ile seçilen sekiz tıp

Grafik 1. Öğrencilerin sigara kullanma durumu

Tablo 1. Öğrencilerin sigara kullanımı ve ilişkili faktörler (n=46)*

		n	%
Halen sigara içme durumunuz nedir? (n=46)	Düzenli içerim	20	43,5
	Ara sıra içerim	14	30,4
	Bıraktım	12	26,1
Ne kadar süredir sigara kullanıyorsunuz? (n=39)	1 yıl ve daha az	1 yıl ve daha az	38,5
	2 yıl	2 yıl	23,1
	4 yıldan fazla	4 yıldan fazla	17,9
	3 yıl	3 yıl	15,4
	4 yıl	4 yıl	5,1
Günlük tüketilen sigara miktarınız ne kadar? (n=39)	5 adete kadar	15	38,5
	11-15 adet	9	23,1
	1 paket	8	20,5
	6-10 adet	5	12,8
	1 paketten fazla	2	5,1
Neden sigara kullanıyorsunuz?*** (n=39)	Özenti	22	56,4
	Sıkıntılarımı hafifletme, moral bozukluğumu giderme	19	48,7
	Merak	9	23
Hangi durumlarda sigara tüketiminiz artmaktadır?*** (n=39)	Moral bozukluğu	25	64,1
	Arkadaş ortamı	18	46,1
	Yalnızlık	16	41
Ailenizde sigara kullanan kimse var mı? (n=39)	Evet	29	59,2
	Hayır	10	40,8
Öğrencilerin ailesinde sigara kullanan kişiler** (n=29)	Kardeşi	12	41,3
	Babası	12	41,3
	Annesi	11	37,9
Sigaranın zararları hakkında bilgiyi nereden edindiniz?*** (n=46)	İnternet	27	58,6
	Televizyon	22	47,8
	Sağlık profesyonellerinden	20	43,4
	Gazete, dergi	18	39,1
	Arkadaşlarımdan	12	26
Sigarayı bırakmayı düşünüyor musunuz? (n=37)	Evet	21	56,8
	Hayır	16	43,2
Sigarayı bırakma yöntemlerini biliyor musunuz? (n=44)	Evet	32	72,7
	Hayır	12	27,3
Sigarayı bırakma yöntemlerinden birini kullandınız mı? (n=40)	Evet	34	85
	Hayır	6	15
Sigara paketlerinin üzerindeki resim ve sloganlardan etkileniyor musunuz? (n=46)	Evet	36	78,3
	Hayır	10	21,7
En çok hangi slogandan etkilendiniz? (n=19)	Sigara içmek damarları tıkar, kalp krizleri ve felçlere neden olur	6	31,5
	Sigara içmek size ve çevrenizdekilere ciddi zarar verir	6	31,5
	Sigara içmek öldürür	4	21,2
	Sigara içmek ölümcül akciğer kanserine neden olur	3	15,8
Sigarayı bırakmada destek olan kişi var mı? (n=41)	Evet	31	75,6
	Hayır	10	24,4

*İlgili soruyu yanıtlayanların sayısına göre sorularda yüzde gösterimi yapılmıştır, **Birden fazla seçenek işaretlenmiştir

fakültesinin tüm birinci (n=1164), dördüncü (n=1280) ve altıncı (n=827) sınıfları araştırma kapsamına alınmıştır. Sigara kullanım oranı birinci sınıfta %10,4, dördüncü sınıfta %27,9, son sınıf öğrencileri arasında %29,1 ve toplam olarak %22 bulunmuştur. Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Ata Sökmen Tıp Fakültesi öğrencilerinde yapılan çalışmada sigara kullanma durumunun üst sınıflarda daha fazla olduğu tespit edildi (27). Balıkesir Üniversitesi öğrencilerinde yapılan çalışmada birinci sınıf öğrencilerinde ortalama sigara içme sıklığı %23,6 iken son sınıf öğrencilerinde bu oran %44,8 bulunmuştur (28). Bu sonuç, erken dönemde sigara müdahalesinin ve birincil korunmanın önemini göstermektedir (19,20).

Çalışmamızda sigara kullanan öğrencilerde bırakanların oranı %26,1'dir. Sigara kullanan her dört kişiden biri tıp fakültesi öğrencisi olmasına rağmen bırakma yöntemlerini bilmemektedir. Ayrıca sigarayı bırakmayı düşünenler arasında beş kişiden biri bırakma yöntemlerini bilmemektedir. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu'nda yapılan çalışmada öğrencilerin %18,8'inin bırakma yöntemleri hakkında bilgisi olmadığı tespit edilmiştir (29). Burada oranın daha düşük olmasının nedeni, çalışmanın yüksekokul öğrencilerinin tamamını kapsamamasıdır. Dolayısıyla daha ileri sınıfları da içerdiği için, bırakma yöntemleri konusunda bilinç artmıştır.

Öğrencilerin %78,3'ü sigara paketlerinin üzerindeki resim ve sloganlardan etkilenmediğini belirtmektedir. Sigara paketleri üzerindeki sloganlar ve fotoğraflar, sigara kullananlarda sigaranın zararlarına dikkat çekmek ve bırakmaya teşvik etmek amacıyla tasarlanmıştır. Ancak çalışmamızda görülmüştür ki, bunlar en azından öğrencilerde istenen etkiyi oluşturamamış ve amacına ulaşamamış, sigarayı bırakmayı düşünen dört kişiden üçü bu sloganlardan etkilenmediğini belirtmiştir. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapılan çalışmada, öğrencilerin %63,5'i sigara paketleri üzerindeki uyarı yazılarının sigara içenlerin sigarayı bırakmasında caydırıcı olabileceğine inanmamaktadır (24). Gençlerde sigarayı bırakmayı teşvik edici daha etkili yöntemlerin düşünülerek uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin %46,1'i arkadaş ortamında bulunmanın sigara tüketimini artırdığını

belirtmiştir. Çalışmamızda öğrencilerin %27,1'i (n=50) arkadaşları ile birlikte kalmaktadır. Bu öğrenciler kullanımda daha riskli grubu oluşturmaktadır. Gümüşhane Üniversitesi'nde yapılan çalışmada öğrencilerin %61,4'ü arkadaş ortamının sigara kullanımını artırdığını belirtmiştir (29). Kocaeli Üniversitesi öğrencilerinde yapılan çalışmada arkadaş etkeninin %26,5'lik bir orana sahip olduğu saptanmıştır (30). Uşak Üniversitesi'nde yapılan çalışmada öğrencilerin arkadaş çevrelerinde sigara içenlerin bulunmasının sigara kullanma durumları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir (31). Arkadaş ortamı, sigara tüketimini arttıran bir faktör olmakla birlikte, sigarayı bırakmada destek olanlar arasında %75 ile en önemli gruptur. Ayrıca sigarayı bırakmayı düşünen öğrencilerde üç kişiden biri sigarayı bırakmada arkadaş desteği aldığını belirtmiştir. Akranlar birbirlerine önemli rol model olması ve son yıllarda ergenler arasında özellikle sigara kullanımının artması bu konuda akran eğitimlerinin kullanılmasının önemini artırmaktadır. Akran eğitimi belirli konularda gönüllü ve öncü gençlerin eğitilmesi ve kazanılan bilgilerin akranlarla paylaşılmasına dayanır (32). Bakar ve ark.'nın (33) üniversite öğrencilerinde sigara, alkol ve madde kullanımı ile mücadelede akran eğitiminin rolünü inceleyen çalışmada, gönüllü öğrencilerin arkadaşlarının bağımlılık konusunda bilgi düzeylerinin artmasına olumlu etki yaptığı saptanmıştır. Sigara ile mücadele konusunda arkadaş ortamı ve akran eğitimi bir araç olarak kullanmak için hedeflenmelidir (34). Çalışmamıza katılan öğrencilerden erkekler düzenli, kızlar ise ara sıra sigara kullanmaktadır. Kızların çoğunluğu ara sıra sigara tükettiğinden bu kitlenin devamlı tüketici olması önlenmelidir. Mardin kent merkezinde 15 yaş üstü kadınların sigara kullanma sıklığının araştırıldığı bir çalışmada, kadınların %22,9'unun sigara sigara kullandığı belirtilmiştir. Sigara kullanma oranı 25-34 yaş grubunda (%31,8) ve yüksek okul mezunu grupta (%34,3) en yüksek değere sahip olduğu belirtilmiştir (35). Denizli il merkezinde yapılan bir çalışmada da kadınlarda sigara kullanma oranının eğitim düzeyi arttıkça arttığı tespit edilmiştir (36). Çukurova Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık ile Ziraat Fakülteleri'nin birinci sınıf öğrencilerini kapsayan çalışmada kızların %18'inin düzenli, %30'unun ise ara sıra sigara içtiği belirlenmiştir (37). Bu çalışmaların verileri, üniversite eğitimi sırasında özellikle kız öğrencilerin sigara konusunda önceliklendirilmesinin önemini göstermektedir.

Sonuç

Tıp fakültesi öğrencilerinde her beş öğrenciden biri halen sigara kullanmaktadır, ileriki sınıflarda bu oranın daha yüksek olması beklendiğinden, bu sınıflardan itibaren korunma ve bırakma konusunda destek önemlidir. Bu öğrenciler, sigara konusunda daha fazla bilinçlendirilmelidir. Çıkarılan yasaların ve kamu spotlarının belli bir noktaya kadar etkili olduğu görülmektedir. Düzenli sigara kullananların yanında, ara sıra kullanan ve bırakmayı düşünen kitlelere yönelik çalışmalar da yapılmalıdır.

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi müfredatında sigara ile ilgili eğitimlerin artırılması ve mezuniyet sonrasında hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi düşünülebilir. Müfredatta halen sigara ile ilgili dersler bulunmaktadır. Bu süreçte akran grupları oluşturularak sigaraya yönelik çalışmalar desteklenebilir.

Etik

Etik Kurul Onayı: Çalışma için Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 2014/544 protokol numarası ile 26/02/2015 tarih ve 8 numaralı kararlar alınmıştır, Hasta Onayı: Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı'ndan yazılı izin ve çalışma öncesinde de her katılımcıya bilgi verilerek, katılımcıların sözlü onayları alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Editörler kurulu ve editörler kurulu dışında olan kişiler tarafından değerlendirilmiştir.

Yazarlık Katkıları

Konsept: Yasemin Tin Arslan, Serhat Pirinççi, Dizayn: Pınar Okyay, Serhat Pirinççi, Veri Toplama veya İşleme: Yasemin Tin Arslan, Analiz veya Yorumlama: Pınar Okyay, Yasemin Tin Arslan, Serhat Pirinççi, Füzuzan Kacar Döğer, Literatür Arama: Yasemin Tin Arslan, Serhat Pirinççi, Yazan: Pınar Okyay, Yasemin Tin Arslan, Serhat Pirinççi.

Çıkar Çatışması: Yazarlar bu makale ile ilgili olarak herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Çalışmamız için hiçbir kurum ya da kişiden finansal destek alınmamıştır.

Kaynaklar

- World Health Organization. World Health Report 2003: shaping the future. Geneva: 2003; 92.
- A Who/The Union Monograph On Health Organization 2007: 3.
- Warren CW, Jones NR, Peruga A, Chauvin J, Baptiste JP, Costa de Silva V, et al. Global youth tobacco surveillance, 2000-2007. MMWR Surveill Summ 2008; 57: 1-28.
- WHO- Report on the Global Tobacco Epidemic 2011: Warning about the dangers of tobacco, World Health Organization 2011. Tobacco Control: joining efforts to control two related global epidemics. Geneva.
- Global Youth Tobacco Survey Collaborating G. Differences in worldwide tobacco use by gender: findings from the Global Youth Tobacco Survey. J Sch Health 2003; 73: 207-15.
- Türkiye Kronik Hastalıklar ve Risk Faktörleri Sıklığı Çalışması 2013. T.C Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu.
- Organization WH. The health of young people: A challenge and a promise. Geneva, 1993: 1-5.
- Bilgiç N, Günay T. Ergenlerin sigara bırakma konusunda desteklenmesinde bir yöntem: Akran eğitimi. Türk Toraks Dergisi 2014; 15: 102-5.
- Rigotti NA, Lee JE, Wechsler H. US college students' use of tobacco products: results of a national survey. JAMA 2000; 284: 699-705.
- T.C. Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Küresel Yetişkin Tütün Araştırması Türkiye Raporu 2010. Anıl Matbacılık 2010; 803: 37-75.
- Ceylan E, Yanık M, Gencer M. Harran Üniversitesi'ne kayıt yaptıran öğrencilerin sigaraya karşı tutumlarını etkileyen faktörler. Toraks Dergisi 2005; 6: 144-50.
- Özcebe H. Genç olmak ve riskler. Türkiye Klinikleri Pediatrik Bilimler 2008; 4: 107-10.
- Yıldırım Kaptanoğlu A, Polat G, Soyer M. Marmara Üniversitesi Öğrencilerinde ve Öğretim Üyelerinde Sigara Alışkanlığı ve Durağan Maliyet ilişkisi. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi 2012; 2: 119-25.
- El-Salakawy M. Cigarette Smoking among University Students: Family- related & Personal risk factors. Journal of American Science 2011; 7: 260-7.
- Baska T, Warren CW, Baskova M, Jones NR. Prevalence of youth cigarette smoking and selected social factors in 25 European countries: findings from the Global Youth Tobacco Survey. Int J Public Health 2009; 54: 439-45.
- Youssef RM, Abou-Khatwa SA, Fouad HM. Prevalence of smoking and age of initiation in Alexandria, Egypt. East Mediterr Health J 2002; 8: 626-37.
- Jackson D, Aveyard P. Waterpipe smoking in students: prevalence, risk factors, symptoms of addiction, and smoke intake. Evidence from one British university. BMC Public Health 2008; 8: 174.
- Maziak W, Rastam S, Eissenberg T, Asfar T, Hammal F, Bachir ME, et al. Gender and smoking status-based analysis of views regarding waterpipe and cigarette smoking in Aleppo, Syria. Prev Med 2004; 38: 479-84.
- Kocabas R, Burgut N, Bozdemir N. Smoking patterns at different medical schools in Turkey. Tob Control 1994; 3.
- Senol Y, Donmez L, Turkay M, Aktekin M. The incidence of smoking and risk factors for smoking initiation in medical faculty students: cohort study. BMC Public Health 2006; 6: 128.

21. Akvardar Y, Aslan B, Ekici Z.B, Öğün E, Şimşek T. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem II öğrencilerinde sigara, alkol, madde kullanımı. *Bağımlılık Dergisi* 2001; 2: 49-52.
22. Vatan İ, Ocakoğlu H, İrgil E. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde sigara içme durumunun değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin* 2009; 8.
23. Göktepe EO, Şenveli B, Kargı N. Trakya Tıp Fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma. 21. Ulusal ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışmaları. Adana-Mersin.
24. Kartal M, Mıdık Ö, Büyükkakuş A. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Sigara Kullanımı ve Yaşam Kalitelerine Etkisi. *Türk Toraks Dergisi* 2012; 13: 11-7.
25. Baykan Z, Naçar M. Tıp fakültesi öğrencilerinin sigara kullanımı ve tütün kanununa ilişkin görüşleri. *Dicle Tıp Dergisi* 2014; 41: 483-90.
26. Öğüş C, Özdemir T, Kara A, Şenol Y, Çilli A. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem I ve VI öğrencilerinin sigara içme alışkanlıkları. *Türkiye klinikleri Arch Lung* 2004; 5: 139-42.
27. Yengil E, Çevik C, Demirkıran G, Akkoca AN, Soylu Özler G, Özer C. Tıp fakültesi öğrencilerinin sigara içme durumu ve sigara ile ilgili tutumları. *Konuralp Tıp dergisi* 2014; 6: 1-7.
28. Sarıoğlu N, Cüce C, Erel F, Köse M, Arslan M, Bodur AS. Balıkesir Üniversitesi öğrencilerinde sigara içme sıklığı ve etkileyen faktörler. *Eurasian J Pulmonal* 2015.
29. Çilingir D, Hintistan S, Öztürk H. Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin sigara kullanma alışkanlıkları ve etkileyen faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2012; 1.
30. Boyacı H, Çorapçıoğlu A, Ilgazlı A, Başyiğit İ, Yıldız F. Kocaeli Üniversitesi öğrencilerinin sigara içme alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Solunum Hastalıkları Dergisi* 2003; 14: 169-75.
31. Çalışkan Ş. Üniversite öğrencilerinin sigara kullanımı etkileyen faktörler. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2015; 22.
32. 21. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışmaları. Adana-Mersin 1985: 95-7.
33. Bakar Ç, Topal S, Pirinççiler İ. Bir üniversitede öğrencilerin sigara, alkol ve madde kullanımı ile mücadelede akran eğitiminin rolü. IX. IX Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Bildirileri Özer 2004.
34. Bilgiç N, Günay T. Ergenlerin Sigara Bırakma Konusunda Desteklenmesinde Bir Yöntem: Akran Eğitimi. *Türk Toraks Dergisi* 2014; 15: 102-5.
35. Saka G, Ertem M, Çiftçi S, Değer V, Keskin C. Mardin kent merkezinde 15 yaş üstü kadınlarda sigara içme sıklığı. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni* 2008; 7: 141-6.
36. Başer S, Hacıoğlu M, Evyapan F, Özkurt S, Kiter G, Zencir M. Denizli il merkezinde yaşayan erişkinlerin sigara içme özellikleri. *Toraks Dergisi* 2007; 8: 179-84.
37. Saatçi E, İnan S, Bozdemir N, Akpınar E, Ergün G. Çukurova Üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinin sigara içme davranışları ve uyum özellikleri. *Türk Aile Hekimleri dergisi* 2004; 8: 63-8.